

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU PROGRES ECONOMIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 2-50.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tarify, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

Boalele lipicioase.

Economul trebuie să fie totodată și doctor, pentru ca să și știe apăra vitele în contra boalelor, cari adeseori bântue printre animalele de casă.

Boalele acelea cari să transmit (cari trec) dela un animal la altul să numesc boale lipicioase. În cele mai multe cazuri boalele să nasc din niște bureți paraziți sau cum îi mai numesc oamenii învățați *baccili* sau *bacterii*, cari nu sunt altceva decât niște vermuleți pe cari nici nu îi putem vedea cu ochii liberi.

Baccilii au însușirea aceea, că să lătesc răspândesc foarte iute și din aceea să desvoaltă un fel de materie otrăvitoare, care dacă ajunge în corpul animalului îl face bolnav, ba chiar îl omoară. Baccili de aceștia sunt chiar și în aer, dar acolo să răspândesc mai tare unde animalele stau în coatingere unele cu altele. În primul rând va trebui ca economul să țină seamă dacă în grajdul său să află vre-o vită bolnavă să nu o lase să se împărecheze.

Să nu permită intrare a vitelor streine în grajd; vitele cumpărate din târg să nu le lase în grajd între celelalte, pânăcând acelea nu au fost vizitate din partea unei comisuni, care să le declare de sănătoase. Un interval de timp să nu să sloboadă vitele cumpărate din târg, în pașunea comună, adevă în ciurdă.

Negustorii de vite și de porci, măcelarii să nu aibă îngăduință a intra în grajd, căi acestia foarte adeseori răspândesc boale printre animale. Cel mai bun lucru este, când vine un negustor, să se scoată vita pe care voeste să o cumpere, în curte, și astfel să o vadă.

Deasemenea nu este potrivit a adăpa vitele pe la crepurile și țâpurile unde știm că au fost adăpate și alte animale, cum d. e. să întâmplă lucrul acesta pe la târguri. Lucrul cel mai cuminte este acela, că omul când să află în călătorie cu vitele să' și aibă acățată de car o vedriță din care apoi să' și adape vitele în locurile de popas.

Dacă cutăre vită este presupusă ca bolnavă, atunci proprietarul aceleia să se presinte fără întârziere la medicul de vite veterinarul, care îndată va veni la fața locului, constatând dacă este pericol sau nu, aplicând, să'nțelege leacul corăspunzător.

Medicii de vite au aflat ca un mijloc foarte corăspunzător în contra apărării boalelor la vite: *altoirea* sau *vaccinarea*.

S'a constatat, că vitele vaccinate, cari în cazul că totuși au fost cu prinse de cutoreva boală, sunt cu mult mai ușor de vindecat decât cele ce nu sunt altoite sau vaccinate.

Când baccilii încep a căpăta viață și încearcă a tulbura oare care parte a corpului animalului, altoirea slăbește puterea de viață a baccililor.

Când baccilii au cuprins organismul animalului, acela capătă ferbințeli sau răceli neobicinuite. Baccilii să pot însă scoate alui corpul animalului în mod măestrit sau artificial, când lucrul acesta succede, atunci veterinarul folosește la altoire chiar baccili de aceea pe cari i-a scos din corpul altor animale. Dacă însă animalul este greu bolnav, atunci nici vaccinarea nu ajută totdeauna pentru a să putea vindeca animalul.

Mulți pricepători în chestii de medicină, i-au baccilii și dela oile cari au fost bolnave de vărsat, dar numai dela acelea la cari boala a decurs încet.

Prin altoirea aceasta apărăm de cangrenă caii, oile și vitele cornute, cari vor trebui ținute 24 de zile în grajduri a căror căldură să fie de 43 grade C.

Tot cu acest mijloc să poate apăra și galițele și înotătoarele în contra colerei. Când ne succede ca să vindecăm prin altoire vite de acelea în al căror corp să află în mare măsură și în activitate baccilii, această altoire o putem numi *altoire vindicătoare*.

Altoire vindicătoare să poate face și la oamenii mușcați sau animalele mușcate de câne turbat.

Cu succes putem apăra și boala porcilor numită *orbalt*, dacă boala deja s'a arătat și a fost cunoscută din bună vreme, și dacă animalele au fost ferite de împărechere.

Materiile de altoire vindecătoare să pot căpăta dela societatea economică din Budapesta.

Mai este cunoscut încă un mod deosebit de altoire, prin care putem cunoaște, dacă în adevăr cutare vită este bolnavă sau nu. Când să presupune, că cutare animal ar fi atins de tuberculosă sau oftică, atunci folosim așa numitul *tubercului*.

Vitele altoite cu tubercului deja după 10—12 sau cel mult după 24 devin foarte suferinde, dar această durere nu durează mai mult de o zi.

Vitele altoite cu tubercului trebuiesc deosebite de celelalte — nealtoite, ne fiindu le permisă nici împărecherea în acest timp.

Cu ocasiunea cumpărării vacilor și în deosebi a taurilor să recomanda ca cumpărătorii să se încredniteze dupe metoda sus arătat despre starea sănătății lor.

Asemenea putem face altoire, vaccinare la cai, când

la aceștia să ivesc semnele morbului numit *mucoare*. Materia de vaccinare ce să întrebuițează la caii bolnavi să numește *spânz*. Mucoarea este cea mai primejdioasă boală pentru cai.

Oamenii s'au obicinuit a trage spânz și la caii sănătoși — *în unele cazuri* — pentru a preveni pericolul. Calul vaccinat, după 48 de oare sau chiar mai târziu capătă friguri, cari țin de obicei 3—4 zile.

După cum însă a dovedit și până acum viața de toate zilele caii cuprinși de acest morb — *mucoare* — nu mai află scăpare și astfel de cai, de regulă, la ordinul autorităților politice, trebuiesc pustiiți, pentru a nu imprumuta boala și la alți cai.

Este de sfătuit — precum am mai anuntit — a să separa animalele bolnave de cele sănătoase. De asemenea este necesar a se desinfecța din când în când grajdurile, unde să țin vitele. Central University Library Cluj

Aceasta este mai cu seamă a se face acolo, unde au zăcut vite bolnave. Cel mai eficient mijloc pentru aceasta este aerul și lumina. Pe cât să poate să aerisăm dară grajdurile și să nu le lipsim de lumina trebuitoare.

Păreții și padimentul să îi spălăm cu apă în care să fie 4—5 părți de creolin.

Tinciuiala veche de pe păreți să o radă din când în când și în locul aceleia să se dea alta, cel puțin 1 metru înălțime dela pământ.

Păreții grajdului, iesele — crepul — să se văruească bine. Vasele cu cari să adapă vitele să se spele și trece cum se cade cu leșie calde. Carăle în cari au fost duse animale moarte de-asemenea trebuiesc spălate cu apă amestecată cu creolin și lăsate câteva zile în aer.

Toate aceste mijloace vor fi de folos pentru apărarea vitelor împotriva boalelor.

Cine a avut prilejul a să învățati printre economii

nostri dela sate, a putut vedea că economii români prea puțin preț pun pe curățenia grajdurilor și a vitelor.

De multeori vitele economilor nostri, în timp de earnă, sunt lipsite chiar și de aerul și lumina necesară. Precum omul închis, deapururea în odae, lipsit de aer curat și lumina de lipsă, tânjește totașa și animalele suferă.

O bună îngrijire a vitelor numai onoare poate face economului harnic, dela care îngrijire, atârnă foloasele ce le pot avea economii în urma vitelor.

Ghimbăceanul.

O cestiune arzătoare.

Veacul, în care trăim, poartă numele onorific de: «veacul luminilor». A fost rezervat acest nume veacului nostru, pentru-că multe și valoroase sunt progresele, la cari a ajuns omenimea în acest interval.

Isvorul tuturor progreselor este școala. Deacă aducem însă în legătură durata necurmată a timpului cu poziția și cu problemele școalei, dău, că trebuie să dăm espresiune adâncă mirării noastre: cum, de a ajuns acest veac aproape la încheierea lui, și instrucțiunea școlară să persevereze încă, în cea mai mare parte, tot în stadiul ei unilateral, necomplet, precum se află el în realitate până în ziua de azi!

Școala, după întocmirea ei de azi, nu cultivă pe omul întreg. Toate obiectele ei de învățământ — limbi, aritmetică, istorie, geografie etc. — desvoaltă, ageresc și îmbogățesc numai spiritul. Puterile corpului rămân însă nedesvoltate pentru trebuințele vieții practice. Mânile — cele mai nobile instrumente ale corpului, servitoarele cele mai fidele ale omului — nu capătă deprinderile corăspunzătoare cu chemarea lor, ca lucrătoare agonisirea mijloacelor de traiu.

Școala poporală are hotărârea chemare, de a pregăti pentru viața practică pe viitorii lucrători, cari compun masa cea mare a poporului.

Poporul nostru, în partea cea mai mare este lucrător de pământ. El își poate agonisi numai roduri de ele pământului. Pământul însă produce multe plante, foarte folosite, chiar și fără de a-le îngriji și cultiva omul. Să ne aducem numai aminte, câtă întindere de pământ este acoperită cu arbori de tot felul, cu răchiți (mlajă), cu papură (spetează), cu pipirig, cari pentru popor nu au nici un preț sau cel puțin nu au valoarea, care ar trebui să o aibe pentru trebuințele vieții sale.

Multe din aceste produse cuprind locul de geaba și împedcă pe agricultor, a-l cultiva așa, după-cum pricepe el; pe acelea însă-și deși-i stau gata spre serviciile sale, nu le folosește, pentru-că nu știe a le folosi.

În timpul cel lung al ernii nu are cu ce se ocupa țăranul nostru. În acest timp el consumă numai, fără a agonisi nici măcar în parte aceea, ce-i trebuie atunci pentru traiu. De urât, în lipsa lucrului, caută a-și omori timpul cu petreceri în crîsmă, de unde își ia începutul traiul rău în familie și câte și mai câte fărădelegi. De se îndoiesce cine-va despre aceasta, îl rog să cerceteze pușcăriile și să caute după timpul păcătuirii acelor nefericiți, cari sunt nevoiți a se sălășlui acolo pentru anumite timpuri, scumpe chiar pentru subsistența și bunăstarea lor și a familiei lor.

Oare fi-ne-va nouă dat a mai îndura timp îndelungat ast-fel de neajunsuri? Putea-vom oare nădăjdui și noi la schimbări de îmbunătățire în această direcțiune, după-ce popoarele, ce ne înconjoară, sunt deja departe înaintea noastră? Și oare mare greutate să fie a se întregi instrucțiunea școlară prin introducerea lucrărilor practice, a deprinderii mânilor, spre a se putea folosi cu succes la toate trebuințele vieții?

Cu neputință nu este nimica, căci ceea ce nu poate unul, pot de sigur, mai mulți împreună.

Caracteristica timpului de față este asocierea puterilor.

Minuni s'au făcut și se fac prin asociațiuni.

Răzimat pe aceste ponderoase împrejurări, îmi iau voiă prin aceasta a apela la bunul simț de aprețiere al tuturor Domnilor Colegi, Preoți și al întregii noastre inteligențe, să bine-voiasca a nu pregeta a oferi bine-voitorul Lor sprijin în favorul lucrului de mână sau al industriei de casă în școalele populare și la poporul nostru.

Grele sunt timpurile și prea maștere au fost și sunt împrejurările, între cari a trăit și trăiește mult cercatul nostru popor.

Suntem avisați numai la puterile noastre proprii și dacă ne vom codi a contribui noi din ial nostru pentru noi înșine, dela cine oare să așteptăm jertfe pentru înaintarea aspirațiunilor noastre de progres?

Nu se recer jertfe mari și simțitoare.

Să înciripăm o reuniune generală română sau mai multe reuniuni în cercuri mai înguste. Fie-care român de bun simț va bine-voi a se înscrie ca membru al unei astfel de reuniuni, contribuind cu ce poate, dar' în cazul cel mai rău, cu solvirea taxei de membru, și atunci va putea fi mângăiat în sufletul său, că și-a împlinit o datorie sfântă față de această întreprindere, a cărei lipsă ne arde la degete.

«Reuniunea germană pentru lucrul de mână», după o esistență abia de opt ani, a cuprins terenul de activitate nu numai între granițele imperiului german, ci chiar și peste acestea, asupra statelor vecine. Congresul acestei reuniuni din a. tr., ținut în München, a dovedit o admirabilă putere de vieată, cu mari și frumoase produse ale activității ei. Insuși guvernul central imperial german a sărit într'ajutorul acestei reuniuni, căci Ministrul de interne,

d-l *Herrfurth*, a emis, cu datul de 25 Sept. 1888, un ordin circular pe la toți președinții guvernelor provinciale ale Germaniei pentru sprijinirea problemelor reuniunii amintite spre introducerea lucrului în toate institutele de creștere. Imi permit a reproduce aici acest ordin spre a să vedea, în ce termeni părințești să exprimă Ministrul în această afacere:

«Reuniunea germană pentru lucrul de mână» — zice d-l *Herrfurth* — «a cerut sprijinul meu pentru promovarea problemelor sale. Eu satisfac bucuros dorințelor acestei reuniuni, pentru-că experiențele, făcute deja pe acest teren au dat dovadă, că lucrul de mână prin conducerea la lucrările practice poate deveni un mijloc foarte eficace al educațiunii, mai vârtos însă în institutele publice de creștere și de corecțiune. În multe locuri s'au format deja societăți pentru introducerea pretutindenea a lucrului de mână, s'au înființat școalele de lucru, — s'au ținut cursuri pentru pregătirea învățătorilor în această direcțiune. Și eu consider instrucțiunea lucrului de mână ca un obiect, carele merită sprijinirea organelor oficioase pentru folosul cel mare al său. Din acest motiv am și dispus introducerea lui, între altele, și în institutul de creștere și de corecțiune, înființat de curând în Wabern. Dorința mea este, ca lucrul de mână să fie de o potrivă îmbrățișat și introdus, nu numai într'alte asemenea institute, precum sunt: aziluri pentru orfani, institute de orbi etc., etc., ci chiar și în cercurile private. Spre csopul acesta apelez cu tot respectul la o serioasă conlucrare a Prea-onorat Domniei-Voastre și sunt nutrit de firma speranță, cum-că succesele pipăibile și atât de îmbucurătoare, la cari a ajuns reuniunea susnumită prin întreprinderile sale, vor fi întimpinate cu aceeași atențiune, carea li să cuvine spre binele și fericirea popoului. Străduințele acestei reuniuni sunt aprobate chiar și în cercurile cele mai depărtate; aceasta a dovedit-o din

destul atât congresul din Magdeburg, cât și cel din München.

M'aș bucura mult, fiind încunostințat la timpul său despre rezultatele ulterioare pe acest teren.»

Toată jurnalistica germană, împreună cu cele mai multe foi ale statelor dimprejur sprijinesc și îmbărbătează, neconținut și cu deosebită însuflețire, această importantă întreprindere cultural-economică.

Sper că nu mi-se va lua în nume de rău, dacă imi permit cu această ocaziune a da expresiune dorinței și rugărei mele și a altor prietini și întreprinderi despomenite, ca Prea onoratele Redacțiuni ale Foilor noastre să binevoiască a ne sta într'ajutor cu prețuile lor deslușiri staturii și încurăgeri, căci, știut este, că o vorbă încurăgietoare, adresată luptătorului, îl oțălește pe acesta, îi îndoește puterile și-i ușurează învingerea.

Imi iau voiă, a ruga cu deosebit respect pe toți Domnii Colegi, Preoți și alți bărbați ai inteligenței noastre, să binevoiască a-și exprima, pe această cale, prețuile D-lor păreri, că în ce mod ar afla mai corăspunzător cu împrejurările diferitelor ținuturi instituirea unei reuniuni de felul celei amintite mai sus.

Eu, la timpul sau, imi voiu permite cu plăcere a'mi exprima modestele mele vederi în această privință.

Grijile de avut la hrănirea animalelor.

Dela împărțirea bine chibzuită și regulată a hranei atârnă și buna stare a vitelor. Într'o bună și înțeleaptă gospodărie, vitele nu se hrănesc numai de dragul de a-le ține în vieață, ori de pomană; ci pentru a trage un bun folos de pe urma lor.

Traiu este din ce în ce mai greu, răspunderea noastră față de ai noștri este mare și suntem datori să nu risipim avutul, pripășind pe lângă casă vitele care nu sunt de nici o isdravă. Nu șapte vite costelive fac avutul unui om, ci două bune. Să hrănim de ar așa vite cari «să ne dea două, când le dăm noi una».

La sate hrănirea vitelor se face rău, fără socoteală și din pricina asta se aude zicându-se, că vita la casa omului este mai de grabă o pagubă decât un folos. Sătenii dau nutrețul cu risipă și fără rânduială.

*

După-ce s'au făcut socotelile câtă cătățime de hrană trebuie să primească un animal acea cătățime se împarte în mai multe părți, cari se dau apoi la timpuri hotărîte.

Numărul porțiilor se regulează după cum lucrează animalul seau după cum poate stăpânul. Nici odată însă nu se vor da mai puțin de trei mănări pe zi. Odată hotărît de câte-ori să mănânce pe zi animalele, trebuie să se scie, că tot-deauna va trebui dată mănarea la aceleași oare și cu aceeași rânduială. A nesocoti această regulă este a ne socoti sănătatea și buna starea a vitelor.

Mare parte din săteni lasă toată grija hrănirii vitelor pe câte-un copil seau pe câte-o femeie, nici unul, nici alta nu scie adesea lipsa de a hrăni vitele tot-deauna la aceeași vreme. Aci aruncă fânul în iesle fără ca celalalt să fi fost măncat; aci uită vitele nemăncate; aci le duce la apă mai înainte de a fi măncat, ori le dă pe dată după-ce au măncat grăunțe; aci le lasă să sufere de sete. Cred unii săteni, că după cum omul poate aștepta nemăncat chiar și trei pătrare din zi, tot așa este și cu vita. Socoteala însă este greșită, din pricină că omul, hrănindu-se cu carne, pesce, ouă, lapte ș. a., capătă mai multe puteri, care îi îngăduie să sufere; pe când vitele, hrănindu-se cu plante, nu au atâta putere și nu pot aștepta, fără ca sănătatea

lor să nu fie atinsă. Pe lângă aceasta, omul mai este ajutat de judecată și de nădejdea ce o are, că la cutare oare are să mănânce și se liniștesce; pe când animalele bat din picioare și sunt neliniștite *ceea-ce le face și mai rău sănătății.*

Când animalele au foame, li-se vor da mai întâiu nutrețurile de mâna a doua și mai apoi mâncarea cea mai bună. Deacă avem, de pildă, paie și fân de curând cosit, ori iarbă, vom da întâiu paiele și apoi fânul. Tot astfel și cu grăunțele, cari vor fi date la urmă. Nu se va da nici mâncare, nici apă animalelor obosite până ce nu se vor liniști. Deacă animalele sunt prea infometate, hrana li se va da în părți mici.

Ori de câte-ori voim să le schimbăm hrana, schimbarea se va face cu încetul și nu de-odată, pentru a obicinui animalele.

Trecerea de odată dela o hrană proastă la una prea bună seau dela una bună la alta proastă este vătămătoare sănătății.

Animalele prea mîncăcioase seau lacome vor primi hrana deosebit, pentru a nu suferi din pricina lor celelalte animale

Hrănirea calului. Fânul este o hrană neapărat trebuitoare calului. Fânul însă poate fi înlocuit cu paie și cu ovăs, în anumite cătățimi. Fânul din livezile cultivate nu trebuie dat într'una, decât mînzilor și cailor bătrâni.

Un cal trebuie să primească zilnic câte 1 kilogram de paie și câte 1 kilogram de fân, pentru fie-care 100 kilograme din greutatea lui. Așa un cal de 400 kilograme va primi patru kilograme de fân și 4 kilograme de paie. Totuși această cătățime de hrană nu este îndestulătoare pentru un cal de muncă, din pricină, că nici paiele și nici fânul nu dau trupului animalelor destulă putere învioșătoare.

Numai ovăsul are o asemenea putere învioșătoare. Ațitarea nervilor iscată din ovăs ține însă numai un scurt

timp și de aceea este trebuitor să se dea voăș cailor în fie-care zi, însă cu regulă. Unii dau cailor să mănânce ovăș mult, numai când au un drum lung de făcut; o asemenea socoteală este greșită, pentru că puterile calului nu atârnă dela cătățimea ovășului dat în ajunul călătoriei, ci dela regularitatea cu care îi se dă ovășul.

Ovășul se dă cailor după felul muncii ce fac. Un cal de trăsură ușoară, care aleargă repede și multă vreme, va căpăta mai mult ovăș; un cal de trăsură grea, mergând la pas, va căpăta mai puțin seau de loc, putând să 'i-se dea și alte grăunțe ori chiar tărițe. De obicei, se socotesce pentru un cal atâtea kilograme de ovăș pe zi câte oare lucrează.

Caii nu trebuiesc hrăniți așa ca să se îngrășe, pentru-că grăsimea le scade puterea mușchilor și-i moleşește. Când vrea cine-va să îndrepteze niscai cai slabi, trebuie să le dea, pe lângă o hrană bună, și odihnă.

Hrana cea mai bună pentru un cal este: ovășul, fânul și paie. Cum însă adese-ori un cultivator este silit din împrejurări să dea și altă hrană, trebuie să scie cum să facă asemenea înlocuiri.

Fânul nou se amestecă cu fân vechiu; cu mijlocul acesta petrecem fânul vechiu și înlăturăm slăbiciunile, ce le aduce fânul vechiu. Lucerna și mazăricea pot fi date în loc de fân, însă având grijă de a-le amesteca cu paie întregi seau tocete.

300 părți de paie pot înlocui 100 de părți de fân. Această înlocuire se poate face numai pentru câte-va zile; căci altfel caii slăbesc prea mult.

Tritoiful nu poate fi dat cailor decât numai amestecat cu fân, paie seau coceni tocați. Amestecul va fi făcut din o parte de trifoiu la 3 seau 3 părți de alte nutrețuri. Cucuruzul poate înlocui *ovășul cu aceeași greutate*.

Orzul trebuiesc dat în cantitate mai mare.

Tărițele, în cantitate indoită. Morcovii de asemenea. Săcară, grâu seau cânepă nu se vor da calului decât numai amestecate cu ovăs, și numai o parte din acele grăunțe la 6 părți de oves.

„ARENA“

ORGAN CENTRAL DE ANUNȚURI ÎN DEVA.

Apare la 1. și 15. a fiecărei luni.

Abonament pe an 2.— cor., pe jumătate de an 1.— cor.

Cine are fân, bucate, lemne, vite, pari sau alți articli de vânzare, ori caută spre cumpărare: afle aceasta din «Arena». Cine arendează, caută de lucru; lucrătorul, care caută pâne, publice în »Arena« din Deva.

Redactor responsabil: AUGUST A. NICOARĂ.

Telefon 168.

Laborator medical în Arad.

Dr. Auszterweil László și Kallos József

chemiști la laboratorul policlinicei medicale chimice din **Budapesta**, au deschis un **laborator medical în Arad.**

Examinează urina, scuipatul, laptele doicelor, conținutul stomacului, sângele ș. a.

Laborator: **piața Andrassy 7. Stațiunea de adunat materiile Erzsébet-körút 9.**

CUMPĂRAȚI BIBLIOTECA „BUNUL ECONOM”.

Din această bibliotecă să pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile«
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor«.
3. »Sămânța plantelor agricole și sămânțatul lor«.
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor«
5. »Economia vitelor sau Zootechnia generală«.
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a le îmbunătăți«.
7. »Agricultura generală. — Lucrarea pământului. — Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul«.
8. »Ingrășăminte.e. Irigațiunile (udarea pământului).
- 9—10. »Prăsierea paserilor de casă (galițe hoare). Găinile, curcile găinușele (bibilicele), gășcele, rațele, porumbii (porumbeii)«
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara, orzul, ovăsul, meiul, hirișca cucuruzul (porumbul)«.
12. Cartoful, napol (sfecla), inul, cânepa rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor«.

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comănde să se adreseze la administrația »Bunul Econom« în Déva. *BCU Cluj / Central University Library Cluj*

FISCHER T COMP NAGYENYEO

PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
1.000.000 Sujete
1.000.000 Planta pentru gard
vii arbori de promenada, ar-
bori de ornament, roze, fructe
cu boaba, confiteri etc.

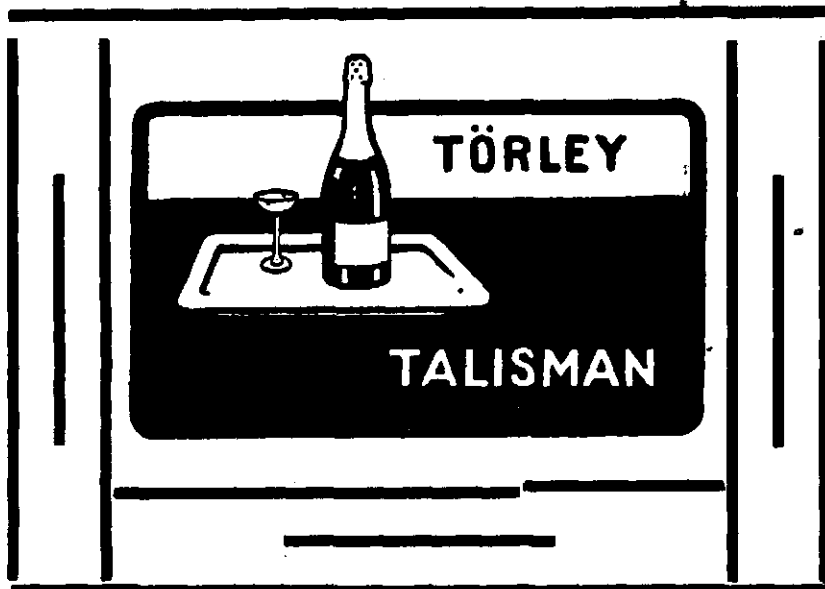
1 Million altoae de vite, vita
de vile Europeanasi Amerikaná
cu su.

Specialitate: altoae de vita
pentru desert.

Sib-
cultura
120 jug.
cat.

30.000
Pruni de Bistrita si de
Bosnia oltuiti Exem-
plare foarte frumvase

Fără
răducina

Cruce (stea) dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
de 20

Nu e mijloc secret
pe lângă garanție.

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fîsături de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftes de mîncare, rîceală la mîni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența pinsomnie, epileisia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoare-ce „Ciasul-Volta“ atât in Germania cât și in Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut, apretiat și cercetat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Pretul aparatului mare e 8 cor.

folosibili la morburii cari nu sunt
ma vechi de 15 ani.

Pretul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expedițe din centru și locul de vînzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/24. Strada Vadász, 34. colțul.

TIPOGRAFIE ROMÂNEASCĂ în DEVA.

Aducem la cunoștință Onoratului public din loc și jur, că am deschis o întreprindere românească de tipografie sub numele:

Tipografia „Sfântul Ioan“

a băncii industrial-economice „Industria“

strada Săcuilor nr. 18.

Arangiată fiind cu cele mai moderne litere și cu cel mai fin material, își recomană on. public spre binevoitoarea atențiune și părtinire tot soiul de lucrări atingătoare de această branșă, promițind executare cu gust estetic, urgent și cu prețurile cele mai moderate precum:

Tipărituri pentru bănci:

Bilanțe - - - Tabelării - - - Registre

Protocoale Liste de escompt etc.

Toate tipăriturile necesare băncilor

--- le executăm prompt și ieftin. ---

Lucrări colorate precum:

Invitări pentru petreceri, pentru

cununii, bilete de logodnă, cărți

de vizită, etc., cu prețuri moderate.